Hatvanmillió aranykorona adósságot három és félezer aranykoronával fizetett ki a város.

Szeged, február 21. (*Saját tudósitónktól.*) „Szeged akkor lesz nagy város, *ha legalább százmillió korondra szaporodik az adóssága.*“ A háboruelőtti városfejlesztés jelszava volt ez a ma már kissé furcsának tetsző mondat. A háboruelőtti Szeged pénzügyeinek irányitói is elfogadták és föltétlenül volt benne valami igazság, hiszen a város 1914 augusztusáig nem érte el a százmillió koronás adósságot. Talán éppen ezért nem nagy város még ma sem. Föltétlenül volt valami igazság ebben a jelszóban, ha akkor nem is látszott határozottan, de ma, az ötesztendős világháboru és az ötesztendős felfordulás után világosan látszik.

Szeged város összes adóssága a háboru kitörésekor alig hatvanmillió korona volt, tehát negyvenmillió hiányzott a százból. Negyvenmillió korona — a félreértések elkerülése végett: nem aranykoronáról, hanem teljes, ötven vizeszsemle értékü békekoronáról van szó — mérhetetlenül nagy pénz volt. Elegendő lett volna bőven minden régi álom valóra váltásához a tanyai vasuttól kezdve a kórházon, az egyetemen, a központi városházán, a vásárcsarnokon át egészen a második közuti vashidig. Ha tehát a város hozzájuthatott volna ehhez a negyvenmillió békekoronához és az utolsó fillérig városrendezésre forditotta volna, ma volna Szegeden minden, ami nincs és nem volna sok minden, aminek nem szabadna lenni és mégis van. Nem volnának többek között feltöltetlen és csatornázatlan utcák, világitásnélküli városrészek, düledező középületek és hajléktalan családok. És ha igy lenne, akkor Szeged valóban elmondhatná magáról, hogy nagy város.

De hát nem igy történt. A többség félt az adósságok gyarapitásától és igy a terveket lassan elborította a por. Pedig, ha fölveszi a város ezt a negyvenmillió koronát, könnyüszerrel felvehette volna, hiszen abban az időben lapáttal dobálták a kölcsönt, ma éppen olyan könnyen megszabadulhatott volna tőle, mint amilyen könnyen megszabadult a fölvett hatvanmillió békekoronától.

Molnár József tiszteletbeli főszámvevő, a könyvvivői tisztség vezetője hivatalos jelentést terjesztett a tanács elé. A jelentés röviden arról ssámol be, hogy *a város háboruelőtti adósságait az utolsó fillérig kifizette a főpénztár.* A kölcsönöket már körülbelül *másfél esztendővel ezelőtt felmondta a város.* A legtöbb kölcsönt nyujtó pénzintézet simán elfogadta a felmondást, egynémelyik azzal fogadta el, hogy abban az esetben, ha a felmondási idő lejárta előtt a nemzetgyülés törvényesen valorizálná a háboruelőtti adósságokat, akkor a törvény rendelkezései az irányadók a kölcsön visszafizetésénél, volt azonban olyan pénzintézet is, amely nem akarta elfogadni a fölmondást, de végül mégis kénytelen volt elfogadni. A város minden kölcsönének felmondási ideje lejárt és a *főpénztár már a leghosszabb lejáratut is kiegyenlitette, még pedig ugyanannyi papirkoronával egyenlitette ki, mint ahány békekorondt vett fel annakidején a város. Hatvanmillió békekoronában fölvett adósság terhétől igy hatvanmillió papirkorona árán szabadult meg a város.* Hatvanmillió békekorona papirkoronában az aranykorona hivatalos szorzószáma szerint *egybillió és huszmilliárd korondnak felel meg.* Ezt a szinte kimondhatatlanul nagy koronatömeget hatvanmillió mai koronával fizette ki a város. *Ez a hatvanmillió mai korona pedig alig 3530 békekorondnak felel meg.* A városnak tehát az elmult tiz esztendő nyomorusága 3530 korona hijján *hatvanmillió békekorona hasznot hozott.*

Ebből a fantasztikus számjátékból következik, hogy *a föl nem vett negyvenmillió békekorona föl nem vétele két és félezer korona hijján negyvenmillió békekorona kárt okozott,* olyan kárt, amelyért felelőssé nem tehető senki, de ami megvan, mert hatása lépten-nyomon érezhető. *A város igy minden adósságától megszabadult, kivéve azt a potom másfélmilliárdot, amelyet az államtól kapott* a Tábor-utcai bérház épitéséhez, de felét már ennek is letörleszlette ugy, hogy *ebben a pillanatban a várost mindössze nyolcszázmillió papirkorona adósság terheli.*

Szakértők és gyógyszerészek nyilatkoznak Fehérváry Adolf tragikus haláláról.

Bárium carbonicum mérgezte meg az öreg irodaigazgatót?

Szeged, február 21. (*Saját tudósitónktól.*) Szeged társadalma — és nemcsak a szakkörök, az orvosok, patikusok és bünügyi hatóságok — érdeklődésének középpontjában ma kétségtelenül az a megdöbbentő mérgezési eset áll, amelynek kapcsán tragikus és eddig még ismeretlen körülmények között hunyt el *Fehérváry* Adolf 63 éves nyugalmazott ügyészségi irodaigazgató. Mint jelentettük, Fehérváry holttestének egyes részeit bádogládákban fölküldték az Országos Vegyészeti Intézetnek és az intézet vizsgálatáig természetesen a hatóságok nyomozási munkája szünetel.

A szombati napon kiderült az, hogy a gyógyszerész, akinél Fehérváry megvásárolta az előirt bárium sulfuricumot, az elmult hónapok folyamán *ugyanabból a mennyiségből kiszolgáltatott több izben többeknek 75, illetve 150 gramot és ezeknek a betegeknek a Röntgen-eljárás után sem lett semmi bajuk, legkevésbé báriummérgezésük.* A gyógyszertáros hangoztatja, hogy ő *csakis az előirt darmstadti Merk-gyár preparátumát szolgáltatta ki,* amit azzal igazol, hogy másféle gyártmányu bárium sulfuricumot nem is tart gyógyszertárában. Értesülésünk szerint a gyógyszerész be is csatolta régi számláit a nyomozóhatóságoknak, amelyek azt bizonyitják, hogy *a gyógyszerész nem vásárolt soha másféle gyártmányt, mint az előirt és teljesen megbizható Merk-félét.*

A *Szeged* munkatársa egyébként *szakértői körökből* a következő figyelemreméltó nyilatkozatot kapta a mérgezéssel, illetőleg a báriummal kapcsolatban:

— A Röntgen-eljárásoknál körülbelül 12 éve használják már a bárium sulfuricumot és ezalatt az idő alatt mind ritkábban fordult elő a *bismuth*, majd a háborus évek folyamán az egész világon megszünt a bismuth használata.

— A bárium sulfuricum egyrészt lényegesen olcsóbb a bismuthnál, másrészről pedig *teljesen hatástalan, nem oldódik, ugyanugy, ugyanolyan mennyiségben kerül ki a testből, mint amilyenben bevétetett. A bárium sulfuricum arra szolgál, hogy kitöltl a hézagokat, árnyékot ad és láthatóvá teszi a Röntgen-vizsgálathoz a beleket.*

— A bárium tiszta alakban, tehát a legkisebb elváltozást, vagy pláne veszélyt, nem okoz. *Amint azonban szennyezett, azonnal sulyos veszedelmet okozhat.* Ezért, annak ellenére, hogy tiszta alakban kerül forgalomba, a használat előtt vegyileg megvizsgálandó. Amint *carbonát*, vagy *clorid* kerül a báriumhoz, azonnal mérgezés állhat elő.

— Évtizedeken át a tapasztalat azt mutatta, hogy *a Merk-féle gyártmány szinte holtbiztosan tiszta.* Sok év alatt az 1924. év végén egyetlen eset adódott elő, amikor mérgezést okozott ez a gyártmány, de *akkor fatális tévedés történt.* Ebben az esetben bárium *sulfuricum* helyett bárium *carbonicumot* kapott a beteg, ez pedig erősen mérgező hatásu. Orvosi körök az egész világon tisztában vannak azzal, hogy *a Merk-gyár olyan gonddal végzi a gyártást, hogy szinte lehetetlennek kell tartani az ilyen megismétlődő esetet.*

— A tragikus Fehérváry-esetnél tehát az a vélemény merülhet fel, hogy ebben az esetben *tévedésről van szó, vagy pedig a kilós mennyiség szennyezve volt és ekkor valószinüleg bárium carbonicum került be a testbe.* A bárium bányászásánál ez az elem sok mindennel van keveredve és éppen abban rejlik a Merk-gyár megbizhatósága, hogy *a bárium megtisztitását a legnagyobb gonddal és precizitással végzi.* Arra vonatkozólag, hogy a hosszu időn keresztül való állásában történhetik-e a bárium sulfuricummal vegyi változás, eddig még nincsen precedens és nem is valószinü. Mindenesetre fokozott érdeklődéssel tekintenek a vegyészeti intézet vizsgálatának eredményéhez. *A jelek bárium carbonicum mérgezésre mutatnak.*

Ezután a nyilatkozat után fölkeresték a szegedi gyógyszerésztestület elnökét, *Temesváry* Józsefet, aki megnyugtató hatásu nyilatkozatot tett.

Az elnök kijelentette, hogy egyelőre, mig az Országos Vegyvizsgáló-állomás a boncolt zsigereknek mérgezésre történő vizsgálata be nem fejeződött, időszerütlen mérgezésről, pláne patkányméreggel történt mérgezésről beszélni. *A gyógyszertárban, amely a Röntgenhez szükségelt báriumot kiszolgáltatta, más bárium nincs is, mint a Merk-féle bárium szulfuricum, melyből már több izben szolgáltattak ki és soha vele baj nem történt.* Hogy mégis ily végzetes kimenetelü mérgezés történt, az ha mással nem, magyarázható azon feltevéssel, hogy *az igen nehezen felszivódó bárium az előrehaladt gyomorfekélyeződésen át mégis felszivódott* s igy az a bárium, amely egyébként nem veszedelmes éppen fel nem szivódása folytán, vált mérgezővé.

Ami a patkánymérget illeti, kijelentette a testület elnöke, hogy *az ilyen célra használható bárium carbonicum sem az illető, sem más szegedi gyógyszertárban nincs.*

Igy tehát az általános figyelem most az Országos Vegyvizsgáló Állomás felé fordul, amelynek vizsgálata után befejeződhetik a megindult bünügyi eljárás.

Az angol sajtó elitéli a szerb választás erőszakosságait.

London, február 21. Az angol sajtó továbbra is igen behatóan foglalkozik a jugoszláv választások eredményével. A *New Statsmann* ezeket irja: A választás alatt szerb csapatokat küldtek ki az egyes horvát választókerületekbe és a *telefonvonalak használat az egész országban eltiltották.* A radikálisok, akik valóban *konzervativok*, csak kis többséget biztositottak maguknak. *Pasics* a belső állapotok megszilárdulási korszakáról beszél, ez vagy blöff, vagy tulhajtott optimizmus. A politikai helyzet ismerői uj választást várnak még ez év vége előtt. A hadjárat a centralisták és a föderalisták közt tovább dul.

A *Manchester Guardian* vezércikkben foglalkozik a jugoszláv választási visszaélésekkel, elmondja, hogy az ellenzék jelöltjeit megverték, letartóztatták és börtönbe vetették. A belgrádi német követ tiltakozott a német jelöltnek erőszakos elnyomása ellen. Davidovics volt miniszterelnök kijelentette, hogy a választások folyamán az ellenzék 15 tagját megölték, 82-öt megsebesitettek és igen sokat letartóztattak. A legsulyosabb elitélésre méltók azok az eszközök, amelyek révén a kormány a maga többségét biztositotta.

Az őrnagy holttestét nemsokára megtalálta valami pásztor-ember, el is temette s ez hozta róla a városba az első hirt tél vége felé, birkák irányában járván a kihágási bíróságon. Szóbeszéd közt elmondta, hogy holttestet talált a ruki erdőn, valami „cifrasági tanálmány“ is volt mellette.

— Hát aztán mi volt az, öregem? — kérdezte a biró.

— Ez volt-e, kérőm, — huzott elő az öreg a ködmön-zsebből egy Kossuth-féle harmadosztályu katonai érdemrendet. Kis ezüst babérkoszoru, vérpiros szalagon, a szalagra zöld selyemcérnával ráhimezve a név: *Graca Antal.*

Ezen a nyomon ki is ment valami bizottság a Ruki-ba, megnézte a sirt, sőt Záhony holttestét is megtalálta, amely a kemény télben még akkor se indult feloszlásnak. A holttestet be is hozták a városba, de ezzel aztán be is érték, a tettesek után nem kereskedtek. Hiszen utóvégre is csak két rebellist pusztitottak el. Ha maguktól jelentkeztek volna a derék hazafiak, talán még jutalom is járt volna ki nekik *Johann Wolf*, a szegedi főkapitánytól. (Aki különben egész 1850-ig Farkas János névre hallgatott s csak átmenetileg Wolfositotta el magát. Mikor elcsapták, megint Farkas János lett.)

Ennek a rémtörténetnek legalább a vége kiengesztelő. Az, hogy a latrok, ha husz év mulva is, mind a Ráday kezére kerültek. Már akkor mind felül voltak a hatvanon, egyet felkötöttek közülük, a többi három fegyházban rothadt el. A szegedi várban tartott tárgyaláson Tóth Móric kir. ügyész képviselte a közvádat, aki ki is nyomatta a vádbeszédét, innen ismerjük a gaztett részleteit.

A puszta népe még az ötvenes években tizenkét tölgyet ültetett azon a helyen, ahol a bujdosó szabadsághősök haramia-kéztől elvérzettek. Ez volt a *halottak erdeje.* A nagy erdőnek, amely körülveszi e kis ligetet, a térképen ma is ez a hivatalos neve: *Honvéderdő.*